

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 229
Vår ref.: 20/42996-5
Saksbehandler: Tatiana Penzo
Svein Høegh Henriksen
Dato: 16.11.2020

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 229 - Revisjon av veileder for kollektivtransport

OPPDRAKSTEKST

Oppdrag 229 til Helsedirektoratet om revisjon av veileder om smittevern i kollektivtransport. Helsedirektoratet gis i samråd med Folkehelseinstituttet i oppdrag å revidere veileder om smittevern i kollektivtransport også nasjonalt med omtale av innskjerpinger som for eksempel ledig sete mellom passasjerene og unngå ståplasser gjeninnføres i områder med smitteutbrudd. Frist for oppdraget er fredag 13. november kl. 12. Ny frist ble satt til i dag 16. november. Kontaktperson for oppdraget er Benedicte Mørkved Larsen (bml@hod.dep.no eller telefon 22 24 83 74).

FOLKEHELSEINSTITUTTETS VURDERING

Det er gjort følgende endringer i kollektivtransportveilederen:

- Presisert at rådene i veilederen også gjelder for turbusser
- Lagt til råd om ventilasjon
- Under forsterkede tiltak:
  - o Presisert at virksomhetene må til rette for at avstand kan holdes, og eventuelt bruke vakter dersom det er nødvendig å begrense påstigning på transportmidler uten setereservasjon. Spesielt for skoleskyss:
  - o Skoleskyss: presisert at skolebarn bør prioriteres i situasjoner der passasjerer må avvises for å ikke overskride anbefalt kapasitetsutnyttelse. Egne råd for skoleskyss er gitt i veileder for skoler
  - o Taxi: munnbind bør brukes av både passasjer og sjåfør

Veilederen har også fått en ny struktur. Se vedlegg.

HELSEDIREKTORATETS VURDERING

Helsedirektoratet og FHI er enige om tekste og struktur i den nye vedlagte covid-19 veilederen om kollektivtransport.

Helsedirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Smittevern i kollektivtransport (buss, tog, trikk mv.) under covid-19 pandemien

Denne veilederen skal gi råd for smittevernfaglig forsvarlig drift av offentlig kommunikasjon som buss, tog, trikk, mv. Veilederen kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer for sektoren. Det er utgitt en egen veileder for luftfartstransport.

Del/tips
Skriv ut

Hvem gjelder veilederen for?

Veilederen gjelder for

- transportmidler som buss, tog, trikk, t-bane, taxi mv.
- virksomheter i kollektivbransjen

Veilederen kommer i tillegg til eksisterende regler og retningslinjer for sektoren. Etterlevelse av alle tiltakene som er anbefalt er avhengig av samarbeid fra passasjerer og arbeidsplasser/virksomheter i området.

Anbefalingene i kollektivtrafikkveilederen gjelder også for turbusser. Det er i tillegg utarbeidet egne bransjeveiledere for turbusser.

Det er utgitt en egen [veileder for luftfartstransport](#).

Skoleskyss er omtalt i [veileder for skoler](#), og omtales ikke her.

Råd for pasienttransport gitt i

<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/helsepersonell/rad-for-transport-av-personer-med-mistenkt-eller-bekreftet-covid-19-sykdom-via-pasientreise/?term=&h=1>

Formål med veilederen

Veilederen gir råd om hvordan virksomheter kan ivareta smittevernet. Målet er å beskytte både passasjerer og ansatte mot smitte. Selv om tiltakene gjennomføres, kan tilfeller av covid-19 oppstå. De anbefalte tiltakene vil bidra til å begrense

smittespredning. Veilederen inneholder råd om grunnleggende smitteverntiltak som alle bør følge gjennom hele pandemien.

I tillegg til kravene i covid-19-forskriften (Lovdata.no), bør virksomhetene følge smitteverntiltakene i denne veilederen.

Ved behov kan Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet endre de nasjonale rådene og anbefalingene. Da vil veilederen bli oppdatert. Kommunene kan ved behov gi råd og pålegg om forsterkede smitteverntiltak lokalt. Kommunen informerer om disse.

Hopp til:

- Planlegging og risikovurdering i virksomheten
- Praktiske råd for å redusere risiko for smitte
  - Syke personer skal holde seg hjemme
  - Kontaktreduserende tiltak
  - Renhold, hånd- og hostehygiene
  - Bruk av smittevernutstyr
  - Forsterkede tiltak ved økt smitterisiko
  - Informasjon til reisende

Planlegging og risikovurdering i virksomheten

Det er den enkelte virksomhet som har ansvar for å vurdere om transporttilbudet tilfredsstillende grunnleggende krav til smittevern, og dermed kan tilbys.

Virksomheten skal utarbeide en plan og iverksette tiltak for å hindre smittespredning i virksomheten. Bedriftshelsetjeneste kan kontaktes ved behov for bistand til å vurdere smitterisikoen og utarbeide tiltaksplaner.

Virksomheten skal sikre at alle ansatte og passasjerer er kjent med smittevernrutinene som gjelder og legge til rette for at rutinene kan følges. Derfor bør virksomheten utarbeide rutiner som gjør det mulig å ivareta tilstrekkelig avstand mellom passasjerer og som bidrar til mindre trengsel på sine transportmidler.

Les mer på Arbeidstilsynets nettsider

- Risikovurdering (Arbeidstilsynet)
(<https://www.arbeidstilsynet.no/hms/risikovurdering/>)
- Informasjon om covid-19 og tiltak i arbeidslivet (Arbeidstilsynet)
(<https://www.arbeidstilsynet.no/tema/biologiske-faktorer/coronavirus-tiltak-i-arbeidslivet-mot-smitte/>)

Praktiske råd for å redusere risiko for smitte

Syke personer bør holde seg hjemme

- Ansatte bør holde seg hjemme dersom de får feber eller symptomer på luftveisinfeksjon
- Ansatte som er i karantene eller isolasjon (<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/avstand-karantene-og-isolering/?term=&h=1>) skal ikke møte på jobb, se covid-19-forskriften 15 og kapittel 2 (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-03-27-470>).
- Personer som reiser til Norge og er i innreisekarantene, kan bruke offentlig transport fra flyplassen, havnen eller lignende ankomststed til karantenestedet.
- Personer som forlater Norge i karantenetiden kan benytte offentlig transport under utreisen. De som er over 12 år, skal bruke munnbind.
- De som er i smittekarantene kan **unntaksvis** bruke offentlig transport for å komme seg til egnet karantenested etter særskilt vurdering fra kommunelege. De som er over 12 år, skal bruke munnbind.
- Det er gitt egne råd for transport av personer med mistenkt eller påvist covid-19-sykdom med pasientreiser/drosje
(<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/helsepersonell/rad-for-transport-av-personer-med-mistenkt-eller-bekreftet-covid-19-sykdom-via-pasientreise/>)

Kontaktreduserende tiltak

Risikoen for smitte øker med tiden man er sammen, jo flere kontakter man har og jo mindre avstanden mellom kontaktene er.

- En meter avstand mellom passasjerer er anbefalt og bør tilstrebes gjennom hele reisen.
  - Den generelle anbefalingen om en meter avstand kan fravikes på reiser som varer under én time, med mindre det er gitt egne anbefalinger om avstand (se forsterkede tiltak).
- Virksomheten bør ikke selge flere plassbilletter enn det som gjør det mulig å ivareta tilstrekkelig avstand mellom reisende.
- Passasjerene bør sitte eller stå spredt og unngå kontakt ansikt til ansikt.
- Der det er både stå- og sitteplasser kan man prioritere sitteplasser fremfor ståplasser for å begrense ansikt til ansikt kontakt.
- Unngå å bruke hele kapasiteten i transportmidlet.
- Virksomheten bør legge til rette for mindre trengsel på holdeplassene og vurdere andre forsterkede tiltak der det kan oppstå trengsel.
  - Eksempler på steder det kan oppstå trengsel er ved av og på stigning, i venteområder, ved billettkjøp osv.
  - Eksempel på forsterkende tiltak er vakter.
- Personer kan passere hverandre og være kortvarig i samme område (inntil 15 minutter) uten særlig smitterisiko.
- Spesielt for drosjer: Passasjerer bør sitte i baksetet. Avstand mellom sjåfør og passasjerer i baksetet vurderes som tilstrekkelig i det man ikke sitter ansikt til ansikt

Renhold, hånd- og hostehygiene

Virksomhetenes renholdsrutiner bør sikre tilstrekkelig godt renhold.

- I situasjoner der det anbefales å bruke munnbind bør det legges til rette for økt avfallshåndtering.

Se råd om [renhold \(https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/rad-og-informasjon-til-andre-sektorer-og-yrkesgrupper/rengjoring-og-desinfeksjon-ved-covid-19-til-sektorer-utenfor-helsetjenesten/?term=&h=1\)](https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/rad-og-informasjon-til-andre-sektorer-og-yrkesgrupper/rengjoring-og-desinfeksjon-ved-covid-19-til-sektorer-utenfor-helsetjenesten/?term=&h=1)

Virksomheten bør tilrettelegge for god håndhygiene for ansatte og passasjerer.

Se råd om hånd- og hostehygiene

(<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/renhold-og-hygiene/?term=&h=1>)

- Fasiliteter for håndhygiene bør være godt synlig og tilgjengelig der hvor folk har tett kontakt, og plasseringen bør være hensiktsmessig og forutsigbar. Eksempler på områder der det er aktuelt å plassere hånddesinfeksjonsmiddel er:
- Fellesområder som venterom, resepsjonsområder
- Ved inngangen og utgangen av transportmiddelet
- Høyaktivitetsområder (etter vurdering)
- Ved berøringsautomater (billettautomater, mat- og drikkeautomater mv.)
- Eventuelle steder det serveres mat, for eksempel kantine

Bruk av hansker og munnbind

Ansatte og passasjerer trenger ikke å bruke å bruke hansker i andre situasjoner enn der man normalt bruker hansker. Hansker begrenser, men utelukker ikke forurensning av hendene og reduserer ikke behov for håndhygiene etter bruk.

Det er ikke en generell anbefaling å bruke munnbind i offentlige transportmidler. I situasjoner med økt smitterisiko kan det gis egne anbefalinger om bruk av munnbind dersom avstand mellom personer ikke kan opprettholdes (se Forsterkede smitteverntiltak)

Se råd om hansker (<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/renhold-og-hygiene/?term=&h=1>) og munnbind

(<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/munnbind-i-befolkningen/?term=&h=1>)

Ventilasjon

Sørg for god ventilasjon. Unngå resirkulering av luft.

Informasjon til reisende

Virksomheten bør informere om anbefalte smitteverntiltak, for eksempel ved å henge opp plakater på holdeplasser, inne på transportmidlene mv.

Vurder behov for informasjonsmateriell på flere språk.

Vi anbefaler å gi følgende råd til deres reisende:

- **Ikke reis hvis du er syk** Hvis du er syk eller mistenker at du er syk skal du ikke reise med offentlig kommunikasjon.
- **Er reisen nødvendig?** Vurder nødvendigheten av å gjennomføre reisen.
- **Bruk sykkel og andre transportmidler** Overvei å sykle, gå eller å bruke andre transportmidler istedenfor å bruke offentlig kommunikasjon dersom det er mulig.
- **Unngå å reise når mange skal samme vei** Forsøk å legge reisen til et tidspunkt når ikke mange skal samme vei for å redusere trengsel på offentlig kommunikasjon, på holdeplasser, i havner mv.
- **God hostehygiene** Unngå å hoste og nyse i retning av medpassasjerer. Dersom du må hoste eller nyse bør du gjøre dette i et engangslommetørkle eller i albuekroken.
- **God håndhygiene** Sørg for å ivareta god håndhygiene både før, under og etter reisen. Vær ekstra oppmerksom på dette når du har vært i direkte kontakt med felles berøringspunkter, slik som håndtak, signalknapper, armlener mv.
- **Riktig bruk av munnbind** Følg råd om riktig bruk av munnbind. Ha hånddesinfeksjonsmiddel tilgjengelig dersom du bruker munnbind. Ta munnbindet av etter reise, og kast munnbindet i en søppelbøtte når du har forlatt transportmiddelet.
- **Hold avstand** Forsøk å holde god avstand til andre passasjerer, og unngå kontakt ansikt til ansikt. Det anbefales å holde en avstand på minst en meter til andre medpassasjerer på offentlige transportmidler. Dersom du ser at det er trengsel på transportmiddelet du hadde planlagt å reise med, bør du vurdere å vente til neste avgang eller å utsette reisen ytterligere.
- **Vis hensyn til andre reisende** Sørg for å vise hensyn til medpassasjerer og andre reisende, spesielt eldre personer.

- **Har du økt risiko for alvorlig covid-19 bør du unngå å reise kollektivt når avstand ikke kan opprettholdes.** Les om risikogrupper (<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/risikogrupper/>)
- **Bruk munnbind ved ankomst fra "rødt" land (innreisekarantene):** Alle over 12 år som ankommer Norge og er i innreisekarantene skal bruke munnbind på transportmiddelet (fram til karantenestedet)

Forsterkede tiltak ved økt smitterisiko

I situasjoner med økt smitterisiko kan Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet anbefale forsterkede smitteverntiltak.

I slike situasjoner anbefales:

- Det bør holdes minst en meter avstand mellom passasjerer gjennom hele reisen og på alle reiser
- Bruk kun opptil 50 % kapasitet i transportmiddelet
- Virksomhetene må legge til rette for at passasjerene kan holde avstand, og eventuelt bruke vakter dersom det er nødvendig å begrense påstigning på transportmidler uten seterreservasjon
- Sitteplasser bør prioriteres i transportmidler med både stå- og sitteplasser
- Passasjerer og ansatte bør bruke munnbind på reisen dersom avstand ikke kan opprettholdes
- Virksomhetene bør forsterke renholdet og rutiner for å håndtere avfall (særlig med hensyn til munnbind).
- Spesielt for skoleskyss: Skolebarn bør prioriteres i situasjoner der passasjerer må avvises for å ikke overskride anbefalt kapasitetsutnyttelse. Egne råd for skoleskyss er gitt i [veileder for skoler](#).

Spesielle råd for taxi:

- Det anbefales å ikke ha passasjerer i forsetet for å opprettholde avstand
- Det anbefales at passasjerer og sjåfør bruker munnbind. Gjelder ikke barn under 12 år

Kommuner kan også fastsette lokale tiltak og forsterkede krav til virksomhetene med hjemmel i [lov 5. august 1994 nr. 55](#) om vern mot smittsomme sykdommer § 4-1 dersom vilkårene i loven er til stede. Per 13.11.2020 er forsterkede tiltak iverksatt i flere kommuner.